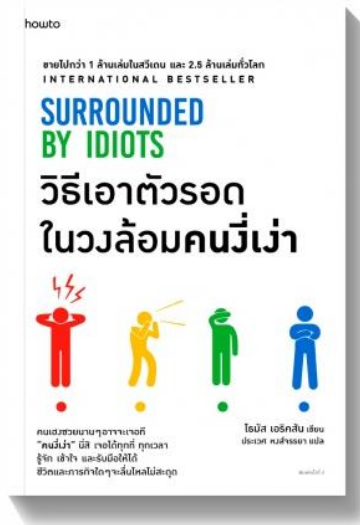

บทปริทัศน์หนังสือ (BOOK REVIEW)

วิธีเอาตัวรอดในวงล้อมคนเง่เงา (Surrounded by Idiots)

ผู้เขียน Thomas Erikson

ผู้แปล ประเวศ หงส์จรรยา

บทวิจารณ์โดย

บุรยา จันทะคุณ¹

ในชีวิตประจำวันของเรานั้นมักต้องพบเจอกับผู้คนที่มีความแตกต่างจากเราในหลากหลายรูปแบบ และเราก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ในการพบเจอและมีปฏิสัมพันธ์กับคนเหล่านั้นโดยเฉพาะคนที่รายล้อมเราอยู่ ซึ่งการปฏิสัมพันธ์และสื่อสารกับคนเหล่านี้ในบางครั้งอาจนำมาซึ่งความหงุดหงิด บางครั้งอาจทำให้เกิดการขัดแย้ง ความวิตกกังวล หรือเกิดภาวะเครียดได้ ดังนั้นวิธีการใช้ชีวิตท่ามกลางผู้คนในสังคมที่มีความแตกต่างกัน ทางด้านพฤติกรรม จิตใจ ความคิดและอารมณ์จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างมาก ยิ่งเมื่อเราเติบโตขึ้นเข้าสู่การทำงาน ยิ่งจำเป็นต้องมีวิธีการรับมือกับความแตกต่างของคนที่ยรายล้อมเราอยู่ เราควรวิเคราะห์เพื่อทำความเข้าใจในพฤติกรรมของคนเหล่านั้น ในขณะเดียวกันก็หาวิธีการสื่อสารที่เหมาะสมเพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง และนำไปสู่ความราบรื่นในการปฏิสัมพันธ์และสื่อสาร และส่งผลให้ชีวิตการทำงานของเราราบรื่นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในฐานะผู้อ่านอยากแนะนำหนังสือ “วิธีเอาตัวรอดในวงล้อมคนเง่เงา Surrounded by Idiots” โดย Thomas Erikson เล่มนี้ เพราะจะทำให้ผู้ที่มีโอกาสได้อ่านเกิดมุมมองที่ดีและยังได้วิธีการรับมือที่ดีในการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น

¹ ครูผู้ช่วย, โรงเรียนวัดคลองเก่า จังหวัดสมุทรปราการ

หนังสือได้ให้ข้อคิดที่ว่า “การอยู่ร่วมกับคนอื่นนั้น เราต้องรู้วิธีการปรับตัวรับมือกับผู้คนในแต่ละประเภท และต้องไม่ตัดสินผู้อื่นเพียงเพราะเขาต่างจากเรา” โดยผู้คนแต่ละประเภทนั้น หนังสือได้อธิบายวิธีการจัดการที่แตกต่างกันไป ซึ่งแบ่งประเภทของพฤติกรรมทางจิตวิทยาของมนุษย์ออกได้เป็น 4 สี กล่าวคือ

“มนุษย์สีแดง: รู้ให้ได้ว่าใครจำฝูง อย่าเอาเรือไปขวาง” มนุษย์สีแดงเป็นประเภทพฤติกรรมที่ฮิปปอกراطีส (Hippocrates ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ให้กำเนิดวิชาแพทย์) อธิบายว่า มักจะคำนึงถึงรายละเอียดน้อย เพราะเน้นที่ผลลัพธ์ของงาน เลยอาจมักทำให้มีโอกาสเกิดการผิดพลาดได้บ่อย ฉะนั้นการปรับตัวที่เข้ากับมนุษย์สีแดงเพื่อให้งานออกมามีประสิทธิภาพ คือ พยายามชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการใส่ใจรายละเอียด พูดและทำให้เร็วขึ้นอย่าเชื่องช้า และแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงประโยชน์และผลลัพธ์จากการปฏิบัติตามกระบวนการนั้น ๆ

“มนุษย์สีเหลือง: จอมฝูงฝันที่เราต้องดึงมาอยู่กับโลกของความเป็นจริงบ้าง” มนุษย์สีเหลืองเป็นประเภทพฤติกรรมที่ฮิปปอกراطีส เรียกว่า พวกเปี่ยมด้วยความหวัง สีนี้อาจมีพฤติกรรมร้ายแรง มองโลกในแง่ดี กระตือรือร้น มีความคิดสร้างสรรค์ โน้มน้าวเก่ง ชอบการสื่อสาร ช่างพูด แต่มีแนวโน้มที่มักจะพูดเกินความจริงในการทำงานมนุษย์สีเหลืองมักเน้นภาพรวมไม่ชอบรายละเอียดย่อย มักตัดสินใจตามความรู้สึก และมักจะไม่ค่อยมีระเบียบแบบแผน ฉะนั้นการปรับตัวที่เข้ากับมนุษย์สีเหลืองเพื่อให้งานออกมามีประสิทธิภาพ คือ แสดงออกให้เห็นว่าพร้อมเปิดรับด้วยภาษาที่เป็นมิตร พยายามช่วยให้มนุษย์สีเหลืองวางแบบแผนให้เป็นระบบระเบียบมากขึ้น เช่น การนัดหมายเวลาควรจะต้องระบุให้ชัดเจน พร้อมทั้งประสานรายละเอียดและควรเน้นย้ำด้วยการอธิบายถึงผลดีและผลเสียของผลลัพธ์ที่ตามมา อย่าเปิดโอกาสให้มนุษย์สีเหลืองเป็นผู้พูดอยู่ฝ่ายเดียว ต้องฝึกให้เขาเป็นผู้ฟังที่ดีบ้าง หากเราจะต้องวิพากษ์วิจารณ์มนุษย์สีเหลืองต้องระวังและควรใช้น้ำเสียงและคำพูดที่เหมาะสม พร้อมทั้งเน้นย้ำและพยายามสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร

“มนุษย์สีเขียว: คนที่เปลี่ยนยากและวิธีละม่อมคนแบบนี้” มนุษย์สีเขียวเป็นประเภทพฤติกรรมที่ฮิปปอกراطีส เรียกว่า คนเฉื่อย คนในสีนี้จะมีความพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสงบเยือกเย็น เป็นมิตร อ่อนน้อม ระวัง กลั้ว คัดถึงผู้อื่น รู้จักทำงานเป็นทีม เป็นนักฟังที่ดี แต่มีแนวโน้มที่จะไม่ชอบแสดงออก โลกส่วนตัวสูง ในการทำงานมนุษย์สีเขียวมักจะไม่นัดในเรื่องการวางแผนด้วยตนเอง ไม่ชอบการเป็นผู้นำ มักไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง ฉะนั้นการปรับตัวที่เข้ากับมนุษย์สีเขียวเพื่อให้งานออกมามีประสิทธิภาพ คือ ต้องเป็นผู้นำและคอยวางแผนให้กับมนุษย์สีเขียว กำหนดทิศทางให้ชัดเจน ทำให้ดูเป็นตัวอย่างหรือทำไปพร้อมกันกับมนุษย์สีเขียว เนื่องจากมนุษย์สีเขียวมักจะไม่วางแผนคิดทำอะไรด้วยตนเองได้ หากจำเป็นต้องวิพากษ์วิจารณ์ให้มนุษย์สีเขียวยอมรับการเปลี่ยนแปลงนั้น ควรใช้ถ้อยคำอย่างระมัดระวัง อ่อนน้อมอธิบายเน้นย้ำถึงวิธีการและประโยชน์ของการเปลี่ยนแปลงนั้น พร้อมทั้งชี้ให้เห็นข้อดีและข้อเสียอย่างชัดเจน

“มนุษย์สีน้ำเงิน: พวกไล่ล่าหาความสมบูรณ์แบบ” มนุษย์สีน้ำเงินเป็นประเภทพฤติกรรมที่ฮิปปอกراطีส เรียกว่า สงวนท่าที วิเคราะห์และเน้นรายละเอียด สีนี้อาจมีความคิดเป็นเหตุเป็นผล รอบคอบ ตรงไปตรงมา แม่นยำ ทำอะไรอย่างเป็นระบบระเบียบ รอบคอบถี่ถ้วน เน้นรายละเอียด แต่มนุษย์ในสีนี้มีแนวโน้มที่จะเป็นคนค่อนข้างมองโลกในแง่ร้าย ในการทำงานของมนุษย์สีน้ำเงินจะมีความรอบคอบและคำนึงถึงรายละเอียดเป็นอย่างมาก ถือเป็นนักวางแผนที่ดี มีการศึกษาข้อมูลมาล่วงหน้า มีความตรงไปตรงมา

แต่บ่อยครั้งมักจะวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่นอย่างตรงไปตรงมาโดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของผู้ถูกวิจารณ์ หากอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจ มนุษย์สีน้ำเงินนั้นจะตัดสินใจสิ่งใดก็ตามบนพื้นฐานของหลักเหตุผล และจะไม่ตัดสินใจจากความรู้สึกหากปราศจากข้อมูล ฉะนั้นการปรับตัวที่เข้ากับมนุษย์สีน้ำเงินเพื่อให้การทำงานออกมามีประสิทธิภาพ คือ ทำการบ้านหรือเตรียมตัวมาอย่างดี ไม่ออกนอกเรื่องงาน คิดให้ถี่ถ้วนรอบคอบ และหาข้อมูลมาสนับสนุนเป็นอย่างดีก่อนจะวิพากษ์วิจารณ์มนุษย์สีน้ำเงิน ควรหมั่นเตือนมนุษย์สีน้ำเงินในเรื่องของการวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่นว่าทุกคนนั้นมีความรู้สึก ให้ระวังความรู้สึกของคนอื่นด้วย และหากต้องการให้มนุษย์สีน้ำเงินนั้นทำงานให้เร็วขึ้นและต่างจากแผนที่เคยวางไว้ จำเป็นต้องอธิบายถึงสาเหตุให้ชัดเจนที่สุด ชี้ให้เห็นภาพใหญ่และเหตุผลที่ชัดเจน เพราะมนุษย์สีน้ำเงินนั้นมักไม่ปฏิบัติหรือตัดสินใจตามสัญชาตญาณหากปราศจากข้อมูลหรือหลักการของเหตุและผล

ในฐานะที่ผู้อ่านเป็นตัวแทนคนในเจนเนอเรชัน Z ที่กำลังเริ่มทยอยเข้าสู่สังคมแห่งการทำงาน และตัวผู้อ่านเองก็ทำงานในสายวิชาชีพครู การที่ได้อ่านหนังสือเล่มนี้ทำให้เปลี่ยนแนวคิดในเรื่องการปรับตัวให้เข้ากับผู้คนประเภทต่าง ๆ ตามแต่ละสี ซึ่งทำให้เกิดความตระหนักถึงความต่างของคนในที่ทำงาน โดยมองคนที่เราทำงานด้วยแยกเป็นตามแต่ละสีที่หนังสืออธิบายไว้ ทำให้เราเข้าใจว่าทำไมเขาถึงแสดงออกแบบนั้น การแสดงออกของเขาเหมาะสมกับตัวตนของเขาหรือไม่ และหากเราต้องมีปฏิสัมพันธ์ด้วย เราต้องระวังสิ่งใด เราต้องใช้แนวทางใดหรือวิธีการใดเป็นพิเศษ แน่แน่นอนว่าในสังคมของการทำงาน การหลีกเลี่ยงความขัดแย้งและการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพนั้น การเรียนรู้วิธีทำงานกับผู้อื่น การพูดคุยสื่อสารกับผู้อื่น ทั้งผู้บริหาร ครู และผู้เรียน ที่คำนึงถึงพื้นฐานความแตกต่างผ่านการวิเคราะห์คนประเภทต่าง ๆ ตามแต่ละสีที่หนังสืออธิบาย ทำให้ผู้อ่านเข้าใจพร้อมกับได้เรียนรู้วิธีเข้าหาและอยู่ร่วมกัน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากโดยเฉพาะในวิชาชีพครู เพราะการรู้จักสังเกตผู้เรียน วิเคราะห์พฤติกรรมผู้เรียน ผ่านสีแต่ละสีจะนำไปสู่การสื่อสารที่เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ช่วยพัฒนาพฤติกรรม อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองในสายวิชาชีพครูให้มีประสิทธิผลในระยะยาว

หนังสือเล่มนี้กล่าวได้ว่าเหมาะสมกับทุกคน ยิ่งหากเป็นคนที่ต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นและต้องรับมือกับความแตกต่างทางความคิด แตกต่างจากปฏิสัมพันธ์ที่หลากหลายรูปแบบ มุมมองจากหนังสือเล่มนี้จะทำให้คุณเข้าใจตัวเองและมีความคิดที่ต่างจากที่เคยคิดเมื่อเจอคนที่เป็มนุษย์คนละสีกับคุณ เพราะคุณได้ทำความเข้าใจธรรมชาติและวิธีการรับมือกับมนุษย์แต่ละสี คุณจะเข้าใจวิธีการเอาตัวรอดในสังคมที่คุณต้องพบเจอกับผู้คนที่มึนัสัยและความคิดที่แตกต่างกันอย่างสุดขีด